

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

за чл. рік . . . 20 кор.
 в пів року . . . 10 кор.
 за зворот року . . . 5 кор.
 за місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

пів рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милої і віра не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсманя.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереженє.—
 Рекламні неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Напасти соціялістів і всенімців на духовенство в конгресній розправі.

(X) Свого часу, коли проєдлага про управління конгресу була предметом розправ в бюджетовій комісії і в субкомітеті вибранім сею комісією, звіщали ми, з якою завзятістю там виступав соціялістичний посол Зайц, або всенімці Шальк і Бергер, німецькі людовці Гофман-Веленгоф і Штайнвендер, щоби навіть не допустити до нарад над правительственною проєдлогою, котрої поліпшенє було обчислене на 9½ мільона корон. Одначе по кількомісячній важкій боротьбі в бюджетовій комісії і в субкомітеті повело ся правительству вчасі переломити опір німецьких лібералів і людовців, коли новий міністер просвіти д-р. Мархет обкрівав призначений на поліпшенє долі священників видаток майже о половину. Але й тоді ще соціялісти і всенімці не занекали своєї завзятої боротьби і виводили всякі напасти на духовенство і католицьку Церкву, щоби і се нужденне поліпшенє долі (в виді п'ятилітніх додатків по 100 корон!) повалити.

Однак велика більшість субкомітету і бюджетової комісії перемогла витривалістю і терпелівістю всі перепони, які проєдлозі робили соціялісти і всенімці і тим способом конгресна проєдлога станула ві второк на дневнім порядку посольської палати. Сею нагодою покористували ся вороги духовенства і в дневниках своїх (між иншими в Arbeiter Ztg.) і підчас розправи в посольській палаті, щоби знов вилити всю погань видумок і напастей на духовенство і католицьку Церкву. Шумаєр, Зайц, Чан, Штайнвендер пописували ся своїми виводами, що держава не має ніякого обовязку причиняти ся до удержання духовенства, забуваючи про се, що держава забрала свого часу велике майно церковне і платить в заміну за се нужденну конгресу, яка ставить духовенство що до плати на рівні з возьними, а вимагає від них сповнюваня ріжних обовязків, як веденя метрик, всяких виказів статистичних для державних потреб, які духовенство сповняє безплатно.

Але всі ті напасти підносили соціялісти і всенімці мимо того, що самі признавали, що велика часть духовенства проживає у великій нужді і що віддає державі певні прислуги. Коли у тих

людей єсть хоч крихта почутя справедливости, то повинні би признати, що за ті прислуги давані державі, за ті богаті добра забрані Церкві і духовенству належить ся духовенству за єго чинности инша винагорода, відповідна відносинам і вимогам теперішнім, як така нужденна винагорода, котра людей з університетским образованием рівняє з найнижшою категорією державних слуг. Але надармо вимагалиб ми почутя справедливости від тих, котрих самолюбство пре до захопленя з свої руки всякої влади по приміру французької речісполитої.

Коли хтонебудь ще міг сумнівати ся, до чого ведуть змаганя соціялістів, має у Франції наглядний доказ, чого можна сподівати ся по тих, у котрих на устах високопарні оклики рівности, вільности і братерства, але в дійсности палає жадоба верховлади, яка опісля все вироджує в неспільне гнобленє всіх, котрі не хотіли піддати ся їх волі. Нехай все те прочує і у нас тих людей, котрі або пособляють ширеню сеї новітньої науки серед руского народу, або байдужно чи терпеливо приглядають ся сему. Та боротьба, яку вели соціял-демократи і всякого рода радикали і ліберали проти духовенства і Церкви, повинна отворити очі також тим, що доси все те уважали нешкідливими або маловажними починами, що крайна пора залишити ту байдужність і рівнодушність і станути в обороні Церкви, щоби не допустити до руйнованя тих підвалин, на яких повинна опирати ся наша суспільність.

Закон про конгресу з резолюциями що до вдів і сиріт по священниках послів Барвіньського і дра Гладишовського ухвалено.

Testimonium paupertatis...

Дальше).

Перепечатуючи цілу серию низьких інвектив, поганой лайки та напастливости радикалів на духовний стан взагалі та на поодинокі личности, які не здержались навіть перед наругами на єпископа зі сторони на пів темних селян-дописувателів, ми взяли сей материал тільки з послідних двох чисел «Гром. Голосу», а єще зовсім не вичерпали тої правдивої балки вонючої погани! Є там єще в новинках ріжні напасти на духовенство від редакції і від дописувателів, а надто довженна допись якогось Гуцула з Красноїлі, яка своєю брутальністю супро-

тив єп. Хомишина, зіхавшого до того запущеного села на місію, перевищила нахальність п. Радецкого і взагалі все, що до тепер у нас де небудь коли було писаного в тім роді. Ба, здає ся, що і підчас найзавзятішої культурної борби в Німеччині, чи у Франції часописи не посували ся до такої некультурної, поганой, уличної лайки на церковних достойників, як се вчинив «Гром. Голос», містачи допись згаданого гуцульського виродка. Та ми не хочемо дальше вже тикати сеї погани, бо для наших читачів ми вже чей навели досить доказів, а люди в роді «Священника» з «Діла» і так вже читали се в «Гром. Голосі» з почутєм свого рода вдоволєня, яке Німець називає Schadenfreude.

А шкода, що ті людоньки вже з горі анатемізуючи «Руслана», не будуть читати сих стрічок, бо прецінь може би їм прояснило ся в ниціонал-демократичній голові, що не так то дуже «консеквентно і заслужено» руске духовенство стає що тижня на публичне позорище під стовпцями радикального органу! От, хотьби се, коли митрополиті Шептицькому закидують, що він яко польський граф, не потрібно (!) пхає ся між нашу хлопську націю — то єще дасть ся погодити зі становища «Гром. Голосу»; але як ви толкувати собі се, що супротив єп. Хомишина они підносять як найтяжший закид те, що він є хлопским сином! «Який се єпископ — повторає ся вічно у дописях «Гром. Голосу» — та се Гриць з Гадинковець, — хлопский син!» Колиж, після свідочтва п. Радецкого, походженє з попівського стану є також згірдливе для радикалів, то скажіть люди на милість, де властиво чоловік має зродити ся, щоби догодити радикалам? Чиж адвокатські дерішкіри — се вже такий високий стан, що і походженє з него стає благородним?

Бо нехай хоть і циган судить, т. є не з ідейного якого боку але з чисто практичного, матеріялістичного, то таки навіть хоть трохи справедливий радикал мусів би признати, що наше духовенство становить політичний і могутний чинник у нашім народнім житю. Кождий інтелігент, що не робить чорної роботи, живе з праці рук робучого народа. Але коли урядник черпає з податкового гроша, адвокат тягне зі своєї канцелярії, редактор зі своїх передплатників, то наш священник є передовсім рільником і в єго бюджеті сама природа становить знатний економічний чинник. На рускім священнику тяжить безперечно далеко менше людської кривди, — в понятю ра-

дикалів — як на нас всіх інтелігентних отже і на радикальних адвокатах, редакторах та книшми вигодованих агітаторах. Щож до рекомпензати за сю кривду, то діяльність духовника є далеко загальнійша як кожного иншого інтелігента. Є люди, що цілий свій вік не мали до діла ані з адвокатами, ані з лікарем і не хочуть їх навіть знати, але хиба нема в нашім народі чоловіка, який би бодай раз-два на рік, як не що тижня не стрівує ся з лагодячою, покріпляючою діяльністю сьвященика.

Вправді люди в роді п. Радецького називають церковну науку байками, але колиж в тих байках є заключена правда ж.тєва високої науки Христа! Голошенє народова правд Христових що тижня ніяк не може вийти людям на але і тут сам п. Радецький признає би, що він перегавкує ся в своїм письмі. Правда, що радикали голосять людям тільки саму льогіку, але ся льогіка є фальшива і доводить до абсурдів! Правдиві байки і фальшива льогіка — отсе є та Сцилля і Харибда, помежи які доводить ся перепливати струї нашого народного життя не лише тут у Галичині, але і на цілій широкій Україні. Для будуччини нашого народу і народної ідеї є се дуже важна хвиля, куда то зверне ся народна течія, чи давним шляхом віри і традиції під проводом патріотичного і демократичного духовенства, чи новітнім шляхом безвірства і радикалізму під проводом міжнародного червоного прапора.

(Ковець буде).

Передвиборчі жалі лібералів.

(X) Хоча виборча реформа не стала законом, а речинець виборів не оповіщений, повняють ся по дневниках всілякі обчислення що до складу сторонництв парламентарних в новій посольській палаті. Цікаву статю про вигляди поодиноких сторонництв в новій палаті посольській подав головний дневник лібералів N. fr. Presse. До недавна бояла ся она, що славянські послы будуть мати перевагу над німецькими і романськими разом і що через те можуть бути загрожені інтереси німецького народу в Австрії. Все змаганє німецьких послів у виборчій комісії і в повній палаті ішло до того, щоб не допустити до чисельної переваги славянських послів.

Тепер знов добачає сей дневник нову грозу для вольнодумства німецького в тім, що більшість нової палати посольської після єї обчислення буде складати ся з «клерикалів». Она припускає на основі певних обчислень, що самих християнських соціялів з клерикалами німецької народности буде що найменше 80 до 90. З тими будуть очевидно лучити ся консервативні Словінці й Хорвати, Поляки а також Чехи й Моравія вишлють певне число консервативних чи клерикальних послів, як се показало ся при недавних виборах соймових на Моравії. Ліберальному дневникови розкриває ся вже вельми сумний вигляд на будучину і она побоює ся часів конкордату. Австрия, каже сей дневник, буде видана клерикальній владі, а ся буде тим більше важкою, позаяк

буде могла покликувати ся на своє демократичне походженє, на природний вираз волі народу на основі загального права голосованя. Сей дневник побоює ся отже, що перевага клерикального живла в палаті на основі загального права виборчого стане довершеною подією і пересуне австрійську політику в правий бік, в суперечности до високоосьвячених країв західно-європейських.

Задля того боїть ся N. fr. Presse, що для німецького народу виринає велика гроза, що вольнодумні змаганя німецької суспільности чимало потерплять під впливом такої політики. Але добачає она тим більшу небезпечність в тім, що і славянські сторонництва звичайно ішли радше з німецькими клерикалами і християнськими соціялами, як з людськими і лібералами (се зовсім природно, позаяк німецькі клерикали показували ся все справедливішими в національних питаннях для Славян, чим тамті німецькі сторонництва). На тій основі віщує N. fr. Presse сумну будучину Австрії і вказує на Францію, яко відстрашаючий приклад, до чого може довести влада духовенства.

Виводи сего дневника можна вважати оправданими що до того, що в новій державній раді буде більшість консервативна, хоч н. пр. соціялісти і деякі радикальні сторонництва вйдуть скриплени.

Одначе зовсім хибний висновок ліберального дневника що до Франції. Як раз лібералізм і соціялізм Франції можуть бути відстрашаючим прикладом, бо змаганя єї довели до того, що при голошеню медоточивих слів про свободу горожанську там не вільно навіть свободно відбувати богослуженя, а правительство бажає дозволити на богослуженя давати лише на основі закона про збори і церковні богослуженя вважати начеб якісь віча, на котрі право має позваляти або їх заборонювати політична влада. Приклад Франції може нас поучити, до чого би і у нас дійшло, наколиб всякої масти ліберали і радикали мали перевагу в державній раді. Над сим повинна би і наша руска суспільність зріло і поважно застановити ся а особливо міродатні єї круги.

Адвокатська політика.

З причини статі під сим заголовком в різдвннм числі нашої часописи (ч. 283), ми одержали «Спростованє» від др. Володимира Охримовича з просьбою, замінити єго «в імени правди» в найближшій числі «Руслана». Хотяй се спростованє є тільки голословним запереченєм після шабьлону ославленого § 19. прас. закона, а поза те наводить справи і обставини, не стоячі в безпосередній звязи з покликаною статєю, то всеж таки, аби не стала ся кривда др. Охримовичови, наводимо єї в цілости тимбільше, що містять ся в ній деякі дотенні звороти, з яких можна сердечно посьміяти ся, але які очевидно нікого не пересьвідчать.

Спростованє.

В ч. 283. «Руслана» з 6. січня 1907 н. ст. була надрукована статя під заг.

«Адвокатська політика», в котрій наведено неправдиві твердження, що дотикають мене особисто. В імени правди прошу оповістити в найближшій числі «Руслана» отсе моє спростованє згаданої статі:

Не є правдою, будьто би я яко адвокат, редактор «Діла» і директор «Дністра» мав три добрі пенсії; натомість правдою є, що я яко адвокат не маю і не мав ніколи жадної пенсії, а тепер не маю яко адвокат взагалі ніяких доходів, бо тепер не стає мені ані сил ані часу приймати адвокатські справи; тепер побираю лише місячну платню яко редактор «Діла» і кварталні ремунерації яко співдиректор «Дністра», однак обі єї пенсії разом взяті, виносять менше, як мені приносила моя адвокатська практика в Заліщиках, не згадуючи вже о тім, що праці маю тепер більше, а життя у Львові дорожше, як в малім містечку. Дальше не є правдою, будьто би на засіданю Надзираючої Ради «Дністра» дня 22. падолиста 1906 др. Федак значив, що москвофіли кирилиб проти «Дністра», колиб др. Охримович став директором яко редактор «Діла», — неправдою є, будьто би я на се заявив без обиняків, що я яко редактор «Діла» не дам «старій партії» поводу до наріканя і неправдою є, будьто п. Рожанковский прийняв сю заяву для своєї партії до відомости. Натомість правдою є, що на тім засіданю Надзираючої Ради «Дністра» не було взагалі жадної бесіди про москвофілів, а була бесіда тільки о тім, чи я буду мати на стілько сил і часу, щоби побіч обовязків редактора сповняти також обовязки співдиректора «Дністра»; дальше правдою є, що о відношеню до «москвофілів» ані др. Федак нічого не споминав, ані я нічого не заявив, ані п. Рожанковский нічого до відомости не приймав, бо навіть при тій точці взагалі нічого не говорив, отже і не є правдою, будьто би я через мою мниму заяву що до москвофілів став директором «Дністра», натомість правдою є, що я о посаду директора «Дністра» зовсім не старав ся і ніяких в тій цілі не робив заходів. — Не є правдою, будьто би я відмовив заліщицким Русинам виясненє в праві позички на будову бурси в Заліщиках, натомість правдою є, що в тій справі говорив зі мною лише о. Йосиф Раковський з Заліщик в приватній розмові в «Народній Гостинниці» і я радо уділив єму всяких вимаганий від мене виясненє, а поза тим ніхто з заліщицких Русинів не відносив ся до мене ані устно ані письменно о які небуть виясненя в тій справі.

Наконець не є правдою, будьто би др. Федак робив мені коли-небудь заміти, що я був кандидатом на директора «Дністра» зі сторони «революючих» урядників, будьто би я в обороні своєї против замітів сказав до д-ра Федака, що кандидатом був др. Студинський і будьто би, коли хтось замітив, що др. Студинський не дістав (на загальних зборах) ніякого голосу, я замовк. Натомість правдою є, що др. Федак мені ніколи подібних замітів не робив, дальше правдою є, що мені хтось говорив, що др. Студинський ходив на збори «револююваних урядників» «Дністра» і що в

